

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) NUTARTIS

2008 m. liepos 25 d.*

Byloje C-152/08

dėl *Tribunal Superior de Justicia de Madrid* (Ispanija) 2007 m. spalio 24 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. balandžio 15 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Real Sociedad de Fútbol SAD,

Nihat Kahveci

prieš

Consejo Superior de Deportes,

Real Federación Española de Fútbol,

* Proceso kalba: ispanų.

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai M. Ilešič (pranešėjas) ir E. Levits,

generalinis advokatas M. Poiares Maduro,
kancleris R. Grass,

Teisingumo Teismui galint klausimą išnagrinėti motyvuota nutartimi pagal Procedūros reglamento 104 straipsnio 3 dalies pirmąją pastraipą,

susipažinęs su generalinio advokato išvada,

priima šią

Nutartį

¹ Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl papildomo protokolo, pasirašyto 1970 m. lapkričio 23 d. Briuselyje ir Bendrijos vardu patvirtinto 1972 m. gru-

džio 19 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2760/72 (OL L 293, p. 1, toliau – Papildomas protokolai), pridėto prie 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje Turkijos Respublikos ir EEB valstybių narių bei Bendrijos pasirašyto Susitarimo dėl Europos Ekonominės Bendrijos ir Turkijos asociacijos įsteigimo, Bendrijos vardu patvirtinto 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB (OL 1964, 217, p. 3685, toliau – Asociacijos susitarimas), 37 straipsnio išaiškinimo.

- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą *Real Sociedad de Fútbol SAD* ir N. Kahveci prieš *Consejo Superior de Deportes* ir *Real Federación Española de Fútbol* (Ispanijos Karališkoji futbolo federacija, toliau – RFEF) dėl sporto taisyklės, ribojančios nacionalinėse varžybose galinčių dalyvauti žaidėjų iš trečiųjų valstybių skaičių.

Teisinis pagrindas

- 3 Pagal Asociacijos susitarimo 2 straipsnio 1 dalį šiuo susitarimu siekiama skatinti Susitariančiųjų Šalių ilgalaikių ir harmoningų prekybos ir ekonominių santykių plėtrą. Dėl to Asociacijos susitarimas numato pasirengimo laikotarpį, per kurį padedant Bendrijai bus keliama Turkijos ekonomika (3 straipsnis), pereinamąjį laikotarpį laipsniškai įkurti muitų sąjungą ir suderinti ekonomikos politiką (4 straipsnis) bei baigiamąjį laikotarpį, grindžiamą muitų sąjunga ir Susitariančiųjų Šalių glaudesniu ekonominiu bendradarbiavimu (5 straipsnis).

4 Asociacijos susitarimo 6 straipsnis suformuluotas taip:

„Siekdamos užtikrinti asociacijos tvarkos taikymą ir laipsnišką vystymąsi, Susitariančiosios Šalys renkasi Asociacijos taryboje, kuri veikia neviršydama susitarime jai suteiktų galių.“ (Neoficialus vertimas)

5 Asociacijos susitarimo 9 straipsnis nustato:

„Susitariančiosios Šalys pripažįsta, kad susitarimo taikymo srityje ir nepažeidžiant atskirų nuostatų, kurias galima nustatyti taikant 8 straipsnį, bet kokia diskriminacija dėl pilietybės draudžiama pagal Bendrijos steigimo sutarties 7 straipsnyje įtvirtintą principą.“ (Neoficialus vertimas)

6 Papildomo protokolo, kuris pagal 62 straipsnį yra Asociacijos susitarimo dalis, 1 straipsnyje nustatytos šio susitarimo 4 straipsnyje numatytos asociacijos pereinamojo laikotarpio sąlygos, būdai ir grafikas.

7 Papildomo protokolo 37 straipsnyje numatyta:

„Visos valstybės narės Bendrijoje dirbantiems Turkijos piliečiams taiko tokią tvarką, kuri nenumato diskriminacijos dėl pilietybės, palyginti su darbuotojais iš kitų Bendrijos valstybių narių darbo sąlygų ir užmokesčio srityje“. (Neoficialus vertimas)

8 Papildomo protokolo 39 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:

„Prieš pirmųjų metų po šio protokolo įsigaliojimo pabaigą Asociacijos taryba priima socialinės apsaugos nuostatas, skirtas Bendrijos teritorijoje migruojantiems darbuotojams, Turkijos piliečiams, ir Bendrijoje gyvenančioms jų šeimoms.“ (Neoficialus vertimas)

9 1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros 10 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Bendrijos valstybės narės savo darbo rinkoje esantiems darbuotojams turkams taiko tokią tvarką, kuri nenumato diskriminacijos dėl pilietybės, palyginti su Bendrijos darbuotojais atlyginimo ir kitų darbo sąlygų srityje.“ (Neoficialus vertimas)

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

10 N. Kahveci yra Turkijos pilietis, gyvenantis Ispanijoje ir turintis leidimą gyventi ir dirbti šioje valstybėje. Įdarbintas profesionaliu futbolo žaidėju pagal darbo sutartį su klubu *Real Sociedad de Fútbol SAD* jis gavo nepriklausančio Bendrijai žaidėjo federacijos licenciją.

11 N. Kahveci per minėtą klubą pateikė RFEF prašymą pakeisti jo turimą licenciją tokia pačia, kurią turi Bendrijos žaidėjai. Šį prašymą jis pagrindė Asociacijos susitarimu ir Papildomu protokolu.

12 Pagal RFEF Bendrųjų nuostatų 129 straipsnį profesionalaus futbolo žaidėjo licencija – tai šios federacijos išduotas dokumentas, suteikiantis teisę užsiimti šiuo sportu kaip federacijos žaidėjui ir būti įtrauktam į tam tikros komandos sudėtį oficialiose rungtynėse bei varžybose.

13 Šių nuostatų 173 straipsnyje nurodyta:

„Nepažeidžiant šiose taisyklėse numatytų išimčių, pagal bendrą futbolo žaidėjams keliamą sąlygą jų registracijai ir profesionalaus žaidėjo licencijai gauti jie turi turėti Ispanijos arba kitos Europos Sąjungai, arba Europos ekonominei erdvei priklausančios valstybės pilietybę.“

14 Šių nuostatų 176 straipsnio 1 dalis nustato:

„Profesionaliiose nacionalinėse oficialiose varžybose dalyvaujančios komandos gali įregistruoti tokį užsienio žaidėjų iš Bendrijoms nepriklausančių valstybių skaičių, kuris nurodytas RFEF, *Liga Nacional de Fútbol Profesional ir Asociación de Futbolistas Españoles* šiuo klausimu sudarytuose susitarimuose, kuriuose taip pat reglamentuojamas šių futbolo žaidėjų, galinčių vienu metu dalyvauti rungtynėse, skaičius.

<...>“

- 15 Pagal 1999 m. gegužės 28 d. RFEF ir *Liga Nacional de Fútbol Profesional* susitarimą nustatyta, kad pirmoje lygoje per sezonus nuo 2000–2001 metų iki 2004–2005 metų vienu metu į sudėtį gali būti įtraukti trys žaidėjai iš trečiųjų valstybių, o antroje lygoje – trys per 2000–2001 ir 2001–2002 metų sezonus ir du per kitus tris sezonus.
- 16 2002 m. vasario 5 d. Sprendimu RFEF atmetė minėtą N. Kahveci prašymą. Jis šį sprendimą apskundė *Consejo Superior de Deportes*.
- 17 Minėtą ieškinį atmetus 2002 m. birželio 26 d. Sprendimu, N. Kahveci pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme.
- 18 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal Superior de Justicia de Madrid* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar (Papildomo protokolo) 37 straipsnis draudžia sporto federacijai Turkijos piliečiui, profesionaliam sportininkui, teisėtai sudariusiam sutartį su Ispanijos futbolo klubu, kaip yra pagrindinėje byloje, taikyti taisyklę, pagal kurią klubai nacionalinėse varžybose gali įtraukti į komandos sudėtį tik ribotą žaidėjų iš trečiųjų valstybių, nepriklausančių Europos ekonominei erdvei, skaičių?“

Prejudicinis klausimas

- 19 Pagal Procedūros reglamento 104 straipsnio 3 dalies pirmąją pastraipą, jei atsakymą į klausimą, dėl kurio pateiktas prašymą priimti prejudicinį sprendimą, galima aiškiai nustatyti iš Teismo praktikos, Teismas, susipažinęs su generalinio advokato išvada, gali spręsti klausimą motyvuota nutartimi, kurioje nurodomas ankstesnis sprendimas arba atitinkama Teismo praktika.
- 20 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar bet kokios valstybių narių darbo rinkoje esančių darbuotojų turkų diskriminacijos atlyginimo ir kitų darbo sąlygų srityje draudimą, įtvirtintą Papildomojo protokolo 37 straipsnyje ir Sprendimo Nr. 1/80 10 straipsnio 1 dalyje, reikia aiškinti taip, kad juo draudžiama profesionaliam sportininkui, Turkijos piliečiui, teisėtai įdarbintam valstybėje narėje įsteigtame klube, taikyti šios valstybės sporto federacijos nustatytą taisyklę, pagal kurią klubai nacionalinėse varžybose gali įtraukti į komandos sudėtį tik ribotą žaidėjų iš trečiųjų valstybių, nesančių Europos ekonominės erdvės susitarimo šalimi, skaičių.
- 21 Šis klausimas yra panašus į klausimą, pateiktą Teisingumo Teismui byloje, dėl kurių priimti šie sprendimai: 2003 m. gegužės 8 d. *Deutscher Handballbund* (C-438/00, Rink. p. I-4135) ir 2005 m. balandžio 12 d. *Simutenkov* (C-265/03, Rink. p. I-2579).
- 22 Minėtame sprendime *Deutscher Handballbund* Teisingumo Teismas nusprendė, kad 1993 m. spalio 4 d. Liuksemburge pasirašytos ir Europos Bendrijų patvirtintos 1994 m. gruodžio 19 d. Komisijos ir Tarybos sprendimu 94/909/EB, EAPB, Euratomas Europos sutarties, įsteigiančios Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Slovakijos Respublikos asociaciją (OL L 359, p. 1, toliau – Bendrijų ir Slovakijos asociacijos sutartis), 38 straipsnio 1 dalies pirma įtrauka aiškintina taip, kad profesionaliam sportininkui, Slovakijos piliečiui, kurį teisėtai įdarbina valstybėje narėje įsteigtas

klubas, netaikytina šios valstybės sporto federacijos nustatyta taisyklė, pagal kurią klubai pirmenybių arba taurės varžybose gali įtraukti į komandos sudėtį tik ribotą žaidėjų iš trečiųjų valstybių, nepriklausančių Europos ekonominei erdvei, skaičių.

- 23 Minėtame sprendime *Simutenkov*, kuriame buvo nagrinėjamos tos pačios RFEF bendrųjų nuostatų ir šios nutarties 15 punkte minimo 1999 m. gegužės 28 d. RFEF ir *Liga Nacional de Fútbol Profesional* susitarimo nuostatos, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo, nustatančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Rusijos Federacijos partnerystę, pasirašyto 1994 m. birželio 24 d. Korfu ir Europos Bendrijų patvirtinto 1997 m. spalio 30 d. Tarybos ir Komisijos sprendimu 97/800/EB, EAPB, Euratomas (OL L 327, p. 1, toliau – EB ir Rusijos Federacijos partnerystės susitarimas), 23 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: ši nuostata draudžia Rusijos pilietybę turinčiam profesionaliam sportininkui, teisėtai įdarbintam valstybėje narėje įsteig-tame klube, taikyti šios valstybės sporto federacijos nustatytą taisyklę, pagal kurią klubai nacionalinėse varžybose gali įtraukti į komandos sudėtį tik ribotą žaidėjų iš trečiųjų valstybių, nesančių Europos ekonominės erdvės susitarimo šalimi, skaičių.
- 24 Teisingumo Teismas, be kita ko, nusprendė, kad taisyklė, ribojanti atitinkamos trečiosios valstybės piliečių profesionalių žaidėjų, galinčių dalyvauti nacionalinėse varžybose, skaičių, susijusi su darbo sąlygomis, nes ji tiesiogiai veikia minėtos valstybės profesionalaus žaidėjo, teisėtai įdarbinto priimančioje valstybėje narėje, dalyva-vimą šiose varžybose (minėto sprendimo *Deutscher Handballbund* 44–46 punktai ir minėto sprendimo *Simutenkov* 32, 36 ir 37 punktai).
- 25 Papildomo protokolo 37 straipsnio formuluotė yra labai panaši į Bendrijų ir Slova-kijos asociacijos sutarties 38 straipsnio 1 dalies pirmos įtraukos bei Bendrijų ir Rusijos partnerystės susitarimo 23 straipsnio 1 dalies formuluotes.

26 Bendrijų ir Slovakijos asociacijos sutarties 38 straipsnio 1 dalies pirma įtrauka suformuluota taip:

„Laikantis kiekvienoje valstybėje narėje taikomų sąlygų ir tvarkos <...> režimas, taikomas darbuotojams, turintiems Slovakijos pilietybę, teisėtai samdomiems kurios nors valstybės narės teritorijoje, neturi jų diskriminuoti dėl pilietybės, palyginti su atitinkamos valstybės narės piliečiais, darbo sąlygų, atlyginimo ar atleidimo iš darbo atžvilgiu.“ (Neoficialus vertimas).

27 Bendrijos ir Rusijos Federacijos partnerystės susitarimo 23 straipsnio 1 dalis nustato:

„Atsižvelgdamos į kiekvienoje valstybėje narėje taikomus įstatymus, sąlygas ir tvarką, Bendrija ir jos valstybės narės užtikrina, kad režimas, taikomas Rusijos piliečiams, teisėtai samdomiems kurios nors valstybės narės teritorijoje, nediskriminuotų jų dėl pilietybės, palyginti su savo piliečiais, darbo sąlygų, atlyginimo arba atleidimo iš darbo atžvilgiu.“ (Neoficialus vertimas)

28 Kaip pažymėjo Teisingumo Teismas, šios nuostatos aiškiai, tiksliai ir besąlygiškai nustato kiekvienai valstybei narei draudimą savo piliečių atžvilgiu diskriminuoti dėl pilietybės darbuotojus iš atitinkamos trečiosios valstybės darbo sąlygų, atlyginimo arba atleidimo iš darbo srityje. Šiomis nuostatomis privatūs asmenys gali remtis valstybių narių teismuose (minėto sprendimo *Deutscher Handballbund* 28–30 punktai ir minėto sprendimo *Simutenkov* 22–24 punktai).

29 Šią išvadą reikia taikyti ir Papildomo protokolo 37 straipsniui, kurio formuluotė iš esmės visiškai nesiskiria nuo Bendrijos ir Slovakijos asociacijos sutarties 38 straipsnio 1 dalies bei Bendrijos ir Rusijos partnerystės susitarimo 23 straipsnio 1 dalies. Be to, Teisingumo Teismas jau konstatavo, kad Sprendimo Nr. 1/80 10 straipsnio 1 dalis, pakartojanti Papildomo protokolo 37 straipsnyje įtvirtintą taisyklę, aiškiai, tiksliai ir besąlygiškai nustato valstybėms narėms draudimą diskriminuoti dėl pilietybės šių valstybių darbo rinkoje esančius darbuotojus migrantus turkus, kurie dėl šios diskriminacijos patirtų žalą atlyginimo ir kitų darbo sąlygų srityje (2003 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Wählergruppe Gemeinsam*, C-171/01, Rink. p. I-4301, 57 punktą).

30 Galiausiai, kaip Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, pripažinimas, kad draudimas diskriminuoti dėl pilietybės valstybių narių darbo rinkoje esančius darbuotojus, Turkijos piliečius, atlyginimo ir kitų darbo sąlygų srityje veikia tiesiogiai, atitinka Asociacijos susitarimo tikslą. Iš tiesų šiuo susitarimu siekiama įsteigti asociaciją, skirtą skatinti Susitariančiųjų Šalių ilgalaikių ir harmoningų prekybos ir ekonominių santykių plėtrą, taip pat laipsniškai įgyvendinti laisvą darbuotojų judėjimą. Dėl šio tikslo Bendrija gali pripažinti šio susitarimo nuostatų, kuriose numatyti principai yra užtektinai aiškūs ir besąlygiški, kad nacionalinis teismas juos taikytų, tiesioginį veikimą (minėto sprendimo *Wählergruppe Gemeinsam* 62, 65 ir 66 punktai).

31 Iš to, kas išdėstyta, aiškiai matyti, kad minėtuose sprendimuose *Deutscher Handballbund* ir *Simutenkov* pateiktas Teisingumo Teismo išaiškinimas taikytinas ir Asociacijos susitarimui.

32 Todėl į prejudicinį klausimą reikia atsakyti, kad Papildomo protokolo 37 straipsnyje ir Sprendimo Nr. 1/80 10 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą bet kokios valstybių narių darbo rinkoje esančių darbuotojų, Turkijos piliečių, diskriminacijos dėl pilietybės atlyginimo ir kitų darbo sąlygų srityje draudimą reikia aiškinti taip: šios nuostatos draudžia Turkijos pilietybę turinčiam profesionaliam sportininkui, teisėtai įdarbintam

valstybėje narėje įsteigtime klube, taikyti šios valstybės sporto federacijos nustatytą taisyklę, pagal kurią klubai nacionalinėse varžybose gali įtraukti į komandos sudėtį tik ribotą žaidėjų iš trečiųjų valstybių, nesančių Europos ekonominės erdvės susitarimo šalimi, skaičių.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 33 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

Papildomo protokolo, pasirašyto 1970 m. lapkričio 23 d. Briuselyje ir Bendrijos vardu patvirtinto 1972 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2760/72, pridėto prie 1963 m. rugsėjo 12 d. Ankaroje Turkijos Respublikos ir EEB valstybių narių bei Bendrijos pasirašyto Susitarimo dėl Europos Ekonominės Bendrijos ir Turkijos asociacijos įsteigimo, Bendrijos vardu patvirtinto 1963 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimu 64/732/EEB, 37 straipsnyje ir 1980 m. rugsėjo 19 d. Asociacijos tarybos sprendimo Nr. 1/80 dėl asociacijos plėtros 10 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą bet kokios valstybių narių darbo rinkoje esančių Turkijos pilietybę turinčių darbuotojų diskriminacijos dėl pilietybės draudimą atlyginimo ir kitų darbo sąlygų srityje reikia aiškinti taip: šios nuostatos draudžia Turkijos pilietybę turinčiam profesionaliam sportininkui, teisėtai įdarbintam valstybėje narėje įsteigtime klube, taikyti šios valstybės

sporto federacijos nustatytą taisyklę, pagal kurią klubai nacionalinėse varžybose gali įtraukti į komandos sudėtį tik ribotą žaidėjų iš trečiųjų valstybių, nesančių Europos ekonominės erdvės susitarimo šalimi, skaičių.

Parašai.